

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. június 20.

127. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskacka utca 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

Örökös csalódás.

Mikor már mindenki befejezett ténynek tekintette a végrehajtási törvény novellájának a képviselőházi szünet előtt való letárgyalását, meghukott a törvényjavaslat. Néhány báránybőri függetlenségi oroszlán állítólag helytelenségeket jelezett fel s a dologból akkora hű-hót csapások, hogy megrendült bele az igazságügyi bársonyszék. Am a miniszter bölcsőbb volt a függetlenségi bölcsékéél s egyszerűen belement abba, hogy a kész javaslatot ismételtén bizottság elé utalják. S ami másutt miniszterválságot idézett volna elő, az teljesen hidegen hagyta a politika embereit. Egy kis hecc volt az egész, melynek eredménye az lett, hogy a javaslat ismét, talán más miniszter cégére alatt kerül a parlament elé.

Lapunk legutóbbi vezető cikkében kellő módon méltattuk az igazságügyminiszter végrehajtási törvényjavaslatát. Konstatáltuk, hogy a végrehajtási törvény novellája óriási jelentőséggel bír különösen Fiuméra nézve, ahol eddig még az 1881. évi LX. t.-c. sem volt érvényben. Ezt a jogi abszurdumot akarta megszüntetni az igazságügyi miniszter, amikor arra törekelt el magát, hogy az új végrehajtási törvényt nyomban a szentesítés után quasi próbaképpen Fiumében lépteti életbe legelőször. Mintha ezzel a siettető szándékkal jóvá akarta volna tenni régi elődei könnyelmű mulasztását. Talán egy-két hónapon belül már az új törvény szerint dolgozott volna a fiumei bíróság s megszűnt volna a sok ault embertelen dolog, ami Fiumében a végrehajtással járt. Nem akarunk visszatérni a végrehajtási mizériák ismertetésére, hiszen lapunk legutóbbi vezető cikkében ezt a kérdést teljesen kimerítettük. Itt csupán arról akarunk szólni, hogy milyen nagy kár, hogy az igazságügyi miniszternek ezt a fontos és értékes törvényjavaslatát nem a nyári szünet előtt tárgyalják le. Jelenlétkelteni törvények egész sorát siettek ledarálni a legutóbbi napokban s most, hogy a gazdasági életre annyira kiható törvény megszavazásáról volt szó, lám a függetlenségi oroszlánok levetették báránybőrüket s fenyegetőleg vicsozgatták fogaikat.

Tagadhatatlan, hogy az új javaslatnak vannak hibái. De hiszen éppen azért volt két ízben is a bizottságnál, hogy ott a szükséghez mérten megvizsgálják. Azután meg nem kellett volna fájni a parlamenti vitától. Vagy már annyira jutottunk, hogy a magyar parlamentben nincs többé vitának helye? A magyar törvényhozás tagjai szavazó bábuk lettek, akiknek csupán egy a kötelességük: minduntalan igennel szavazni?

Fiumében a magántisztviselők, iparosok, orvosok és egyéb foglalkozásu emberek örömmel néztek a végrehajtási törvény rövid időn belül való életbelépése elé s lám, most egy

ujabb csalódás érte őket. Az új törvény aligha lép életbe Firmében 1909. év január 1-je előtt.

Fiumében már nem lehet biznunk ígéretekben, biztatásokban. A mult folytonos csalódásokkal van teli. A fiumei törvénykezési reformok esztendőik sora óta vajudnak. Polonyi miniszter is rendet akart teremteni a fiumei törvénykezés terén, de még mielőtt terveit megvalósíthatta volna, bekövetkezett a könyörtelen és kellemetlen bukás. Félő, hogy utódját is hamarosan ez a politikai csapás fogja érni s ismét lesz egy új igazságügyminiszterünk, aki „érdeklődni fog a fiumei ügyek állása iránt”, de nem lesz ideje a cselekvésre.

Costa.

Montenegro és az olaszok.

Egyik olvasónk, aki különös jártassággal bír a gazdasági kérdések bíralásában, küldi nekünk az alábbi figyelmet érdemlő sorokat:

A montenegrói kormány 1899-ben utasítást kapott arra nézve, hogy az ország gazdasági helyzetét megvizsgálja, hogy aztán megállapíthassa, miképpen lehetne a helyzetet javítani. Két évi tanulmány után megállapították, hogy ez csak úgy lehetséges, ha az ország kikötővárost teremt s az erdőseget kiaknázza, minthogy itt nem gazdasági fejlesztésről, hanem alapvető munkáról lévén szó. A montenegrói kormány az ajánlkozónak minden concessiót megadott s átengedte még a dohánymonopóliumot is. A munkák elvégzésére magyar osztrák és horvát pénzintézetek vállalkoztak.

Később megjelentek a belga és az angol csoportok is, de ezek visszatértek a tevékenység teréről. Csak 1903-ban sikerült megállapodást teremteni egy velencei csoporttal, amely működésbe is lépett. A dohány monopólium életbe lépett, de az erdősegekkel sehogy sem ment a dolog.

Erre megkísérelték újra a bécsi csoportokkal a tárgyalást, miközben Oroszországban is próbálkoztak, ahol a japán háboru miatt dőlt dugába a montenegróiak szándéka.

Ekkor pillantott az Osztrák-Orientverein Montenegro felé, amely fölismerve a gazdasági jelentőségét, tanulmányutat tett Montenegroban. A dolognak az eredménye az lett, hogy egy főmérnököt küldtek ki a fekete hegyek országába, aki megtette a szükséges tereptanulmányokat az antivari-virparzari vasut kiépítésére, amelynek végleges terveit egy osztrák vállalkozó készítette el.

A tanulmányozó mérnök a kérdést úgy oldotta meg, hogy az antivari-virparzari vasut Spizzát érintse. Ezt a tervet azonban visszautasították, mert osztrák pontot érintett volna. A concessziókat most az olaszoknak engedték át s ezzel Ausztria befolyásának befellegzett Montenegroban. De Magyarországnak is amint azt Havass Rezső dr. is *A Tengerpart*-hoz intézett levelében kifejtette. Montenegro mindenestre nyerni fog az olasz támogatás révén, Olaszország pedig egy lépéssel előbbre jut azon az uton, amely a Balkán gazdasági uralmához vezet.

S. J.

A fiumei bankszakértő.

— Corossacz az önálló bankról. —

Az önálló nemzeti bank ügyében meghívott szakértők sorra nyilatkoztak a képviselőház bizottsága előtt. Utoljára maradt Corossacz Ferenc bankigazgató, a kamara tagjának szakvéleménye, amely szintén tartalmaz figyelemreméltó kijelentéseket. Az érdekes szakvéleményből az alábbiakat közöljük:

Előrebocsátva, hogy a hozzám intézett irat értelmében az új bankjegykibocsátó bank csakis az aranyvaluta és az egyetlen bank elvének alapján alapítandó volna, összes válasszaim akkor is, ha nem pontosak, ezen feltételesekből kiindulhatnak tekintendők.

Vajjon szükséges-e, hogy az önálló magyar bank már keletkezésekor készfizető bank legyen? Pénzünk értéktálandósága minő intézkedésekkel biztosítandó?

Nézetem szerint ez feltétlenül szükséges, mert minden más intézkedés a disagiót vonná maga után. A papírpénz kibocsátására vonatkozó törvények szigorú és pontos tartása.

Arra a kérdésre, minő intézkedések teendők a külön magyar jegybankra való átmenetel megkönnyítése céljából, Corossacz a következőképpen nyilatkozik:

Az átmenetek megkönnyítésére minden esetre az osztrák-magyar bank privilégiumának lejárat. előtt határidői kellene megállapítani és ezzel a bankkal együtt megegyezést kötni, mely ügyleteinek átvételét megkönnyítené és azután fokozatosan az állam részére az új szolgáltatókat átvenné.

Indokok: Képzeltetetlen, hogy egyszerre lehessen létesíteni egy 134 fiokkal és ügynökségekkel rendelkező bankot anélkül, hogy előzőleg az osztrák-magyar bankkal egyezmény köttessék meg, mert ez a bank, amely jelenleg jól működik, mihelyt megszűnik a privilégiuma, a fent jelzett helyekről vissza fog vonulni.

Ezen egyezmény feltétlenül szükséges, hogy az állam hitelének megkárosítása nélkül az ügyletek felvétele lehetővé tétessék.

A szükséges ércnek megvásárlása pedig egy jó egyezményvel megkönnyítenék, ha az osztrák-magyar bank bankjegyeinek visszavonása után olyan nagy érckészletre rá nem szorul.

UJDONSÁGOK.

Zipszer Lajos bucsuztatása.

A fiumei vasutasok és a városi közönség egy része szerdán este bucsuzott el a nyugalomba vonuló Zipszer Lajos állomási felügyelőtől. A tiszteletére rendezett bucsulakomán, mely a Deák-szálló nagytermében tartott meg, nagyszámu közönség gyűlt össze. Jelen voltak az összes vasuti szolgálati főnökségek vezetői: Moravek Lipót felügyelő forgalmi főnök, Balpatak Zsigmond állomásfőnök, Szántó Jakab főmérnök osztálymérnök, Gábor Zsigmond főmérnök, fűtőházfőnök, Zeitner Károly főmérnök, déli vasuti fűtőházfőnök, Karesch János déli vasuti képviselő, Kemény Sándor főmérnök, Hanel Róbert állomásfőnök, Barta Antal rakár-főnök és a helybeli vállalatok küldöttei.

Az ünnepeltért küldötség ment s midőn ennek kíséretében a terembe lépett harsogó éljenzéssel fogadta a megjelent vendégsereg.

Az első felköszöntőt Fodor Armin ellenőr mondotta. Lelkes szép beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit. Huszonkét évi fiumei működése alatt — ugymond — egy vasuti nem-

zedéket nevelt, amely nemzedéket büszkeség tölti el, szívük és lelkük teli van örömmel és boldogsággal, midőn szeretett felebbvalójukról van szó.

Vasutasaival volt együtt a válságos időben s mellettük marad mindig, amikor a személyzet érdekeiről lesz szó. Szív és szeretet, ezek voltak egyéni erényei s e nemes tulajdonságoknak köszönhető az a rendkívüli ragaszkodást és tiszteletet, amelylyel irányában az összes vasutasok viseltetnek. A szeretet és ragaszkodás a hivatalos távozással nem szűnt meg. A derék vasutasok kellemes emlékei és szeretete a nyugalomba vonulásával sem szűnnek meg. Zipszer felügyelő meghatva köszöntötte meg az ünnepeltest és megígérte, hogy a kartársi érületet az aktív szolgálatból való távozásával is ápolni fogja. Dely Gyula szép tartalmas beszédben a megjelent vendégeket köszöntötte föl. Zipszer felügyelő a főnököket. Karesch déli vasúti képviselő ugyancsak az ünnepeltet köszöntötte föl. Beszédében azon kívánságának adott kifejezést, hogy a nyugdíj intézetnek Zipszer Lajos legalább 200,000 koronába kerüljön. Garay Bernát Fodor Ármint mint az országos vasutas szövetség fiúmei kerületének az elnökét s mint a fiúmei vasutasok legagilisabb, önzetlen és fáradhatatlan tagját éllette. Fodor válaszában rámutatott arra, hogy a szövetség vezéreszméje és iránya a vasutasok társadalmi összetartása és egymás megbecsülése. Ez ma már átmenet a köztudatba, aminek legszebb tanúsága — úgy mond — a mai ünnep. Poharát a vasutasok és főnökeik egészségére ültette.

Ezután következett még a felköszöntők hosszú sora. A társaság a legjobb hangulatban maradt együtt és éjfélután egy órakor egy igen szépen sikerült ünnep kellemes emlékével oszlott szét.

— **A yachtvásárlás.** Megbízható forrásból szerzett értesülésünk szerint a londoni yachtvásárlás nem járt sikerrel. A főlajánlott yachtok nem nyerték meg a bizottság tetszését. Nákó Sándor gróf július első napjaiban érkezik egész háztartásával Fiuméba.

— **Gaal Tibor dr. fölmentése.** A kereskedelemügyi miniszter dr. Gaal Tibor min. tanácsost, a fiúmei községi takarékpénztár miniszteri biztost, ezen teendői alól felmentette, s miniszteri biztossá ezen takarékpénztárhoz Dunay Lászlót, a m. kir. tengerészeti hatóságnál alkalmazott miniszteri titkárt nevezte ki.

— **Kinevezés a tengerészeti hatóságnál.** A király a kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Rosenkard György dr. a tengerészeti hatósághoz beosztott miniszteri fogalmazónak a miniszteri segédtitkári címet és jellegét adományozta.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület ma délután 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tart.

— **A fiúmei munkásság és az általános választói jog.** Tudvalevően a belügyminiszternek a választói jog dolgában tett utolsó nyilatkozata nem keltett megnyugvást az ország szocialista és demokrá érzelmű rétegeiben. Sőt akcióba sorakoztatja az ellenzéki pártokat, hogy eleve demonstráljanak jogaiuk mellett. A budapesti népgyűlések után most országszert kezdődik a szervezkedés munkája, amely nem kerül ki Fiume városát sem. A fiúmei munkások e hó 19-én pénteken és 20-án szombaton este 7 órakor jönnek össze egyesületi helyiségükben, ahol budapesti előadó fog felolvasást tartani a választói jogról. Az egybehívók a következő felhívást adták ki:

Munkások! Elvtársak!

A magyarországi munkásság évtizedes küzdelme arra kényszerítette az uralmon levő társadalmi osztályokat, hogy a munkásság ama törekvésével, hogy az általános, titkos választójogot törvénybe iktassák, foglalkoznia kell. A koalíció, amelyben helyet foglalnak földbirtokosok, gyárosok, papok, grófok és bárók, a munkások eme követelését el akarják sikkasztani s az igazi demokratikus választójog helyett olyan választói rendszert akarnak létrehozni, amely szerint az urnák több, a szegény embernek pedig egy vagy egy szavazata sem lesz, egyszóval továbbra is fenn akarják tartani mostani uralmukat, amelylyel évente majdnem százezer embert kényszerítenek arra, hogy vándorbotot vegyen a kezébe és menjen idegen országba, ahol egy falat kenyérrrel több jut neki osztályrésztül. Sajtójukkal meghamisítják a közvé-

leményt s azt akarják elhitetni a sajtóval, amely pénzért mindenre kapható, hogy az igazi demokratikus választójog amelylyel uralmuk megszűnne, Magyarország fejlődésére lenne káros.

Munkások, elvtársak.

A fiúmei magyarajku munkásság június 19-én, pénteken és 20-án szombaton, este 7 órakor a Via Fiumara 2. I. alatti helyiségben felolvasást tart. Mindnyájan egy legyetek.

— **Az Adria és az osztrák Lloyd.** A B. H. fiúmei tudósítás alapján azt a hírt közli, hogy hosszas tárgyalás után a Lloyd-társaság és az Adria-hajóstársaság között meg egyezés jött létre, hogy a Lloyd fiúmei főügynökségét átengedi az Adriának. A B. H. értesülését Fiumében a szakkörökben kétkedéssel fogadják, mert a készülő egyesítésről mitsem tudtak. Annál valószínűlenebbnek látszik a hír, mivel bajos a nyugati és keleti szolgálatot egy kalap alá fogni. Az osztrák Lloydnak az érdekei sokszor beütköznek a legnagyobb magyar hajóstársaság érdekkörébe s így el sem képzelhető, hogy az osztrák társaság a fiúmei ügynökséget átengedje az Adriának.

Más oldalról azt az értesülést veszszük, hogy a Lloyd ügynökség átvételéről csakugyan szó van, még pedig oly módon, hogy az Adria átvénné a fiúmei Lloyd ügynökséget, míg Triesztben a Lloyd kezelné az Adria dolgait. A hírt mindeddig nem erősítették meg.

— **A magyar kivándorlók.** „A Nap” közlése szerint a német kivándorlási társaságok és ügynökeik gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, aki Angliába utazott, pihenő útján fel akarják keresni. A társaságok egy ideig azon az állásponton voltak, hogy nem vetik alá magukat az új kivándorlási törvény szigorú intézkedéseinek, de amikor a miniszter javaslata a Ház elé került, megdöbbentek és attól tartva, hogy a javaslat törvényerőre emelkedik, megbizottjuk bejelentette a belügyminiszternek, hogy most már hajlandók koncessziót kérni. Egyébb befolyásukat is latba vetették és nagy eredménynek tekintik, hogy a javaslat tárgyalását a miniszter öszre halasztotta. Ezzel azonban nem érik be s azt hiszik, hogy a belügyminiszterrel közvetlenül érintkezve, minden kívánságuk megvalósul. Bizalmas emberük előkelő német ajánlással utazik Angliába, hogy a magyar belügyminiszter elé jusson s a magyar kivándorlási koncot a németeknek megmentse.

— **Hadrik Anna utódja.** T. Hadrik Anna asszony, a hírneves drámai színésznő, tudvalevően nincs szerződötve Balla Kálmán színigazgató társulatához. A drámai hősnő szerepköre eddig betöltetlen volt s a kaposvári színpadon, a pozsony—fiúmei színtársulat jelenlegi állomáshelyén, csak a napokban lép föl Bolgár Olga, a pécsi színház drámai hősnője szerződöttes céljából.

— **Egy fiúmei patricius halála.** Sgardelli József fiúmei patricius Budapesten nyolcvan éves korában elhunyt. Egyike volt ama négy lelkes férfianak, aki Fiumének Magyarországhoz való visszacsatolásáért harcolt. Be is börtönözték emiatt és csak 1866-ban szabadult ki. Két társa, Matkovich Gáspár és Giacich Antal megelőzte őt a halálban, a harmadik, a legifjabb még él s a küzdők legelső sorában áll ma is. Wallusnigg Antal, a fiúmei Kereskedelmi Kamara alelnöke. Sgardelli vagyona legnagyobb részét elköltötte Fiume és Magyarország jogainak védelmében. Nap-nap után jelentek meg cikkei a fiúmei és más lapokban ez ügyben. Mi magyarok hazánk legelkeesebb barátját vesztettük el benne, akit a történelem Fiume visszacsatolása ügyében az első közt fog megemlíteni. Az 1869-iki tárgyalások alkalmával a leghatározottabban küzdött az ellen, hogy Horvátországnak bármilyen joga is lenne beleszólni e kérdésbe.

— **A likai vasut.** A horvát-szerb koalíció lapjai a volt a katonai örvidek beruházási alapjából a likai vasut építésére fordítandó járulékat kapcsán a Rauch-kormány gazdasági politikáját elítélő bírálat tárgyává teszik. A kormánylapok Pejacevich grófnak 1906. év november 7-én Kossuth kereskedelmi miniszterhez intézett levelét közlik, amelyben Pejacevich gróf helyesléssel fogadja a tervezett vasutvonal ügyét. A levélből kitünik, hogy a két millió koronányi járulékat felemelése nem volt fixirozva és hogy több tárgyalástól tétetett függővé, melyek akkoriban a földmivélségi kormánylyal

folytattattak. Ennyi talán elég lesz annak bebizonyítására, hogy a horvát-szerb koalíció lapjai tudatosan tartják fenn valótlan állításait.

— **Az isztriai partok kivilágítása.** A trieszti tengerészeti hatóságnál tanácskozás folyt Ebner lovag elnöklésével, az érdekelte hajóstársaságok, az osztrák kereskedelmi miniszter stb. képviselőinek részvételével, amelyen az isztriai partvidék tengerészeti kivilágítását állapították meg. A javaslatok alapján 290 új villágítótoronyt, 24 ködharsonát, 8 szemafor állomást és öt javítóállomást fognak létesíteni. Az értekezleten bizottságot neveztek ki a tervek tanulmányozására.

— **Urnapi körmenet.** Az urnapi körmenet Fiumében is nagy pompával folyt le. Résztvettek benne az összes állami hivatalok képviselői, a polgári és katonai hatóságok.

— **Fiúmei ifju a londoni olimpiádon.** A budapesti nemzeti lovardában, mint nekünk táviratozzák, tegnap tartották meg az előmőkéseket, hogy a legjobb erőnek mutatkozók kiküldjék a londoni olimpiai versenyekre. Az érdekes esemény bennünket annál is inkább érdekel, mivel a Fiumei Atletikai Klub egyik középsúlyu birkozója Krassovich Pál derekasan megallotta a helyét. A két legkiválóbb erővel órákig tartott küzdelmet folytatott. A verseny bíróság elsősorban határozta el Krassovich Pálnak az olimpiára való küldetését. A szeredmény Karpinecz Hermiás gimnáziumi tanár és Nardi Alcidi birkozómeister szakszerű oktatásának köszönhető. Reméljük, hogy a derék fiúmei bajnok dicsőséggel tér vissza az olimpiáról Fiuméba.

— **A trieszti Automobil Fabrika A. G. „Alba” rendkívüli közgyűlést hív egybe a felszámolás kimondása végett.**

— **A cantridai utonállók bűnhődése.** Jelentettük annak idején, hogy Danyó József fia! kivándorlót hogyan kerítették hálójukba Gracianin Natale és Vagic György kikötőmunkások. A fiatal magyar legény Amerikába akart kivándorolni, de nem engedték hajóra szállni, mert az orvos betegségét konstatál rajta. Danyónak ekkor a két kikötőmunkás azt a tanácsot adta, hogy jöjjön velük, ők elvezessék Cantridára, ahonnan az ügynök Triesztben küldi majd Amerikába. A tapasztalatlan kivándorló kötelek állott és Cantridára indult. Utközben azonban a két jóakaró megtámadta és félholtra verte és kirabolta. Gracianin a csendőrök letartóztatták és átadták a trieszti ügyészségnek. Az ottani törvényszék nemrég hat havi fogházra ítélte. Vagicot csak most sikerült kézrekeríteni. A törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet és öt évi fogházra ítélte.

— **Szerencsétlenség a fiúmei gyorsvonaton.** A kedden este Budapestre Fiuméba induló gyorsvonaton könnyen vesztő Fiuméba való szerencsétlenség történt. Egy órnagy a feleségével az indulás pillanatában szállt a kocsira; az asszony azonban eleszett. Ruhája beleakadt a kocsi hágcsovjába s a vonat körülbelül tíz méternyre vonszolta. A megrémült órnagy leugrott a vonatról és megsebesült. A mentők bekötötték az asszony sebeit, akinek egyik karja eltört. Az órnagy és felesége mindazonáltal vonatra szálltak és tovább utaztak. Dombóváron azonban kiszálltak. A szerencsétlenség következtében a vonat husz perc késéssel indult el Budapestre.

— **A polgári leányiskola új tanterve.** A polgári leányiskolák új tantervét az iskolák, de maguk a szülők is nagy lelkesedéssel fogadták. Ezzel a polgári leányiskolák egy nagy lépéssel juttak közelebb ama céljuk felé, hogy az idejéről leánynevelés, melynek száma ma már megközelíti a 40,000-et s akinek csak igen kis hányada folytatja felsőbb iskolában tanulmányait, teljesen befejezett, a mai fokozottabb igényeknek megfelelő iskolai kiképzésben és olyan általános műveltségben részesíthetik, a melyek együttes műveltségben tudományos és életföldadatait tisztán képes fölfogni és teljesíteni.

Ebben nagy része van annak a világos, határozott és mindenek fölött az iskolázható közönség érdekeit szemmel tartó rendeletnek is melylyel az új tanterv végrehajtására az illetékes tanügyi hatóságokat föl hívták. A könyvkiadók már a szükséges könyvekkel is elkészültek. Ily módon a miniszteri rendelet szerint az első osztályban már az új tantervet lerakott fontos szempontok figyelembevételével készült tankönyvekkel lehet az egész országban a tanítást megkezdeni. A már teljesen elkészült könyvek között melyek Lampel R.

könyvkereskedése és a Franklin társulat kiadásában jelent meg, vannak: Wessely Ödön magyar nyelvtana és olvasója, Gödz—Petri magyar olvasó és nyelvtana, Makoldyné Molnár Ilona és Filtsch Jolán Német nyelvkönyve és olvasója, Garay német nyelvtana, Hortobágyi—Lukács német nyelvtana és olvasókönyve, Simonyi—Glósz földrajza, Deák—Clementis földrajza, Némethy földrajza, Batori—Kneif természetrajza, melyet Gáspárdy Aladár és Nyárády Gyula dolgoztak át az új tanterv szerint, Balassa József magyar nyelvtana, Sebestyenné Stetina Ilona magyar olvasókönyve, Gyulai Béla magyar nyelvtana, Donszky Lukács magyar olvasókönyve, Szenes Adolf számtana, Zettner Ede és Magyar László számtana, Zettner Ede és Magyar László mértana, Sztankó—Hope Énektana, Vaszkó—Agh természetrajza, Glósz—Reöthy Nyelvtan és olvasókönyvei, Erdődy—Szaklász számtana, valamint Páthy—Szarvasy természetrajza.

Életmentő magyar fiatalember.
Müller Leo a fiumei forgalmi bank triezsi fiókjának tisztviselője — mint nekünk Triesztből írják — fényes tanujelét adta tegnapi bátorságának. A Fontana tengeri fürdőben egy 28 éves fiatalember már a vízbe fulláshoz közel állott és a segítségére sietett barátját is magával rántotta a víz alá, amikor Müller Leo honfitársunk saját élete kockáztatásával kimentette őket veszélyes helyzetükből. A fürdőben levők élénken megéljenztek a bátor magyar fiatalembert.

A Magyar tengerentúli forgalmi rt. az 1907. évről szóló mérlegét 67,417 K veszteséggel zárta, az előző évi 25,990 K-val szemben. Ezt a veszteséget ismét új számlára viszik át. A társaság köv. telési váltókban 47,730 K-ról 151,264 K-ra, nyílt tételekben 140,797 K-ról 625,635 K-ra és tartozásai 155,210 K-ról 784,997 K-ra szaporodtak.

Uj megállóhely a budapest-fiumei vonalon. A budapest—fiumei vonalon közlekedő, Fiuméből reggel 7 óra 55 perckor induló és Budapest keleti pályaudvarra este 9 óra 35 perckor érkező gyorsvonat Beleg állomáson június hónap 15-étől kezdve utasok fölé és leszállása céljából, délután 5 óra 3 perckor föltételesen megáll.

Vasutasok velencei kirándulása. A vasutasok országos szövetségének fiumei kerülete június 28. és 29. napjaira kirándulást tervez a lagúnák városába, Velencébe. A kiránduló hajó vasárnap reggel indul Fiuméből és másnap 29-én este hagyja el Velencét. A kirándulásra jogosító jegy ára 8 korona. Előjegyzéseket elfogad Fodor Ármin, máv. ellenőr, az állomás vezénylő irodájában.

Előfizetési felhívás.

Június 15-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelylyel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, június 19. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

A jegyzőkönyv hitelesítése után felolvassák a múlt ülésen történt katalógus olvasás alkalmával távolmaradt képviselők névsorát.

Az elnök javasolja, hogy a Ház tekintszen el ezuttal a napidíjlevonástól, mert a katalógus olvasás a napirend megolvasása után volt, amikor a képviselők nagy része már eltávozott.

A Ház elfogadja az elnök indítványát. Ezután áttértek a szeszadó törvényjavaslat tárgyalására.

A javaslatot Hoitsy Pál ismerteti s elfogadásra ajánlja.

Utána Magdics Pero horvát képviselő beszél a javaslat ellen.

Éppen ekkor érkezik a terembe Günther Antal igazságügyi miniszter.

A függetlenségi képviselők hosszas tapsal és éljenzéssel fogadták.

Ezután Nagy Sándor beszél a javaslatról, amelyet kitűnőnek talál, csak a szeszkontingens megállapításánál lát helytelenséget.

Az ülés folyik.

A horvátok a szeszadó ellen.

BUDAPEST, jun. 19. Supilo Ferenc a képviselőház folyosóján ma kijelentette, hogy a horvát képviselők ellene lesznek a szeszadó törvényjavaslatnak s minden szónokuk beszélni fog a vita során.

Elitelt ügyvéd.

BUDAPEST, jun. 19. A Kuria jóváhagyta az ügyvédi kamarának azt a határozatot, amelylyel Weisz Miksa dr. ügyvédet hat hónapra felfüggesztette az ügyvédi gyakorlat alól.

Az egyetemi zavargások.

BRÜNN, jun. 19. Az itteni műegyetemen megkezdtek az előadásokat, de a diákok olyan lármát csaptak, hogy az előadásokat be kellett újból szüntetni.

Szikszay Ferenc meghalt.

PÁRIS, jun. 19. Szikszay Ferenc, a kiváló festőművész egy Páris melletti nyaralóban hirtelen meghalt. Temetése e hó 20-án lesz s résztvesz rajta Hock János országgyűlési képviselő is.

Családi dráma.

CEGLÉD, jun. 19. Kovács József gazdag földbirtokos családi perpatvar közepette agyonlőtte feleségét s azután magát lölte föbe. A szomszédok holtan találták őket.

Az osztálysorsjáték huzása.

BUDAPEST, jun. 19. Az osztálysorsjáték mai huzásán a 25,000 koronát nyert a 123,580 számú sorsjegy.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végzetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen tertólenit. Elarusito

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

GRADO TENGERI FÜRDŐ

Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.

Villanyvilágítás.

Kitűnő bécsi és magyar konyha.

Goldberger vendéglője - Trieszt.

TRIEZST, Piazza della Borsa 7 I.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

LIPIK Szlavóniában.

Vasut-, posta- és távirtda állomás.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY.

Egyetlen jód tartalmú alkalikus hevíz (64° C.) Európában. Páratlan gyógyhatása a tápaszterna és a vizeleti utak összes hurutos megbetegedései, húgysavas ártétel, köszvény, csusz és ischias, görvély, angolőr és az összes vérbetegségek ellen.

Ivókúra. Hévízes fürdők.

Vizgyógyintézet. Inhalatórium.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik.

Kívánatra prospektussal és bővebb értesítéssel szolgál

A fürdőigazgatóság.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja úgy cseplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzín lokomobiljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás kifogástalan üzemeről!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan egyszerű szerkezet!

Rendkívül csekély benzinfogyasztás!

!!! 13—14 éves fiú is kezelheti!!!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

A Corso legfrequentáltabb helyén egy előkelő felszerelt üzlethelyiség berendezéssel együtt

kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Telefon sz. 19. Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pille 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok. — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben „KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Porto-Ré (Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

V. évfolyam!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár. ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

V. évfolyam!

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámrhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése. — Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lifi, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 even át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón férfi- női- és gyermek czipőket Szekulesz Sándor japán és kínai áruháza FIUME, Via Alessandrina I.

„A TENGERPART” kiadóhivatala.

Vicolo dell' Ospedale Wurzer ház I. em.
Telefon 229.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova hához is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emii, Ürményi-tér 6.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

— 0 —

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 percnnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

ABBAZIA-VOLOSCA

DENK PENZIÓ.

Legfinomabb családi otthon közvetlenül a tenger partján, pormentes zajtalan hely, üdülőknak és lábadozóknak igen alkalmas. Remek tengeri fürdő közvetlen közelben. Kitünő konyha. Penzió 7 koronától feljebb.

Prospektus kívánatra.

„NARODNI DOM”

Liburnia szálló és penzió

Voloszka Abbazia

Minden kényelemmel berendezett szobák tengeri kilátással, villanyvilágítással stb. Hegyi forrási vízvezeték, fürdők a házban.

A vendéglőben kitünő konyha s kifogástalan italok.

STRIGA v. DRAGICA
magy. állami nyug. főerdész neje.